

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Virtvtvm Adeptione, Siue De Instrvmentis
Assequendæ Virtvtis libellus R. P. Iacobi Alvarez De Paz
Toletani è Societate Iesv**

Álvarez de Paz, Jacobo

Coloniae Agrippinae, 1615

§. 2. De Discretione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46634](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46634)

PROV. 14. vir doctus, robustus & validus, qui non solum rectè iudicat, & eligit, sed bona efficaciter perficit,

Postulatio prudentiæ. Domine IESU Christe, magister bone, qui sectatores tuos ad sinceram prudentiam, & prudentem sinceritatem hortatus es, monens eos, ut essent prupentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ; da nobis sedium tuarum assistricem sapiëntiam, quæ nobiscum sit, & nobiscum laboret, ut te finem ac scopum omnium laborum nostrorum habeamus, ut ita eos per prudentiam spiritus moderemur, ut & tibi placeant, & in omni virtute ac sanctitate promoueant, tibiq; nos tandem foelicitatis assequutione coniungant. Amen.

De discretione. §. II.

Discretio est spiritualis prudentia, qua in his, quæ ad interiora spiritus pertinent, vera à falsis; bona à malis; meliora à minoribus bonis discernimus; & his repudiatis, illa, quæ magis conferunt, acceptamus.

Hanc

Hanc Albertus manifestè à prudentia distinguit, non aliter (vt puto) quam partem à parte. Nam prudentia videtur ad moderandas actiones externas virtutum moralium pertinere: Discretio verò, iutima spiritus penetrare. Incitamenta ad discretionem sunt: I. Quòd sicut Deus sapientia sua in huius orbis fabrica res inter se distinxit, & aptis in locis collocavit vt mundus perfectus existeret: vnde *facta luce diuisit lucem à tenebris, & aquas ab aquis, aquamq; inferius iacentem, quam appellauit maria, à terra segregauit.* Ita iustus, discretionem sibi immissa diuinitus, inter cogitationes & affectiones discrimen constituit, vt quibusdam admissis, quibusdam repudiatis, & singulis in suo loco dispositis, vitam suam Deo placitam & perfectam efficiat.

II Discretio est oculus mentis, de quo ait Dominus: *Lucerna corporis tui est oculus tuus.* Ea qui caret, cæcus est, & in mille incommoda, & errores impingit; eam qui habet, non tantum videt, sed inter bonum, me-

Albert.
de virt. c.
8. & 34.

Gen. 1. 4.

Bonau li.
de gradib.
vix. c. 26.

lius & optimum in vna quaquere aptè sapienterque discernit. Egregiè id explicauit Bonauentura, dicens: *Discretionis altus gradus est, secundùm ordinem Dei, vti donis temporalibus: altior, secundùm ordinem Dei, vti donis naturalibus in corpore & in anima altissimus, vti secundùm ordinem Dei: donis gratuitis in anima. Item: Altus gradus est, seruare præcepta Scripturæ: altior, seruare consilia Scripturæ: altissimus, seruare doctrinã Iesu Christi. Item: Altus gradus est, regere se secundùm exempla Sanctorum: altior, secundùm exempla Christi: altissimus, secundùm mores Dei. Item: Altus gradus est, cogitare varia beneficia Dei: altior, de beneficijs collatis gratias agere: altissimus, laudare diuinam naturam & bonitatem, quæ coegit dantibus. Item: Altus gradus est, in omnibus cautum esse coram secularibus, ne scandalizentur: altior, cautum esse corã religiosis, vt edificentur: altissimus corã Deo iudice cautum esse, ne offendatur.*

LII. Multiplex perfectio discretionis, quã Cassianus pulchè depingit

git his verbis: *Hæc est discretio, quæ Cassian. non solum lucerna corporis, sed etiam col. 2. c. 6. Sol ab Apostolo nuncupatur. Secundum illud: Sol non occidat super iracundiam vestram. Hæc etiam vitæ nostræ gubernatio dicitur, secundum illud: Qui- bus non est gubernatio, cadunt vt folia. Hoc consilium rectissimè nominatur, si- ne quo nihil agere omninò Scripturae auctoritate permittitur, ita vt ne ip- sum quidem spirituale vinum, quod la- tificat cor hominis, sine ipsius sinamur moderatione percipere: secundum il- lud: Cum consilio omnia fac, cum cõ- silio vinum bibe Et iterum: sicut ciuitas muris diruta & non circumdata; sic est vir, qui non cum consilio aliquid agit. Cuius priuatio quàm perniciosa sit mo- nacho, testimoniũ huius exemplum fi- guratè declarat, diruta eum ac sine muris comparans ciuitati. In hac sa- pientia, in hac intellectus, sen- susq; consistit, sine quibus nec inte- rior nostra edificari domus, nec spiri- tuales poterunt diuitia congregari: secundum illud: Cum sapientia edifi- catur domus, & cum intellectu iterũ e-*

Prou 11.

sec. 70.

Psal. 103.

Prou. 24.

70.

F 4 rigitur

Heb. 5.
14.

rigitur, cum sensu implentur callaria omnib. diuitijs pretiosis & bonis. Hæc, inquam, est solidus cibus, qui nisi à perfectis tantum ac robustis sumi non potest: secundum illud: Perfectorum autem est solidus cibus eorum, qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali. Quæ in tantum utilis nobis ac necessaria comprobatur, vt etiã verbo Dei eiusq; virtutibus coaptetur, secundum illud: Viuus est enim Dei sermo, & efficax, penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens vsque ad diuisionem animæ, ac spiritus, compagum quoque & medullarum, & discretor cogitationum, & discretionum cordis: quibus manifestissimè declaratur, nullam sine discretionis gratia posse vel perfici, vel stare virtutem.

Heb. 4.
12.

Actiões discretionis sunt: I. Discernere inter malū, peius & pessimum, vt secundum suam malitiam reijciantur, & inter bonum, melius, & optimum, vt secundum suam bonitatem amentur.

II. Aduertere, quam reuerentiam debeat

debeamus superiori, quam compas-
sionem inferiori, quam societate æ-
quali. Item, qualiter nos debeamus
habere ad viuos; qualiter ad vita fun-
ctos, quomodo erga prædecessores,
& quomodo erga successores: quali-
ter ad amicos, qui diligendi sunt in
Deo, qualiter ad inimicos, qui etiam
diligendi sunt propter Deum.

III. Considerare, quæ refectione
sit danda corpori, & qualis, & quã-
ta, in cibo, potu, & somno, & indu-
mento, & in omni corporali exerci-
tatione; nec non quæ, qualis, & quã-
ta concedenda sit animæ in oratione,
in lacrymis, in laude diuina, & in o-
mni studio pietatis.

IV. Distinguere tempora labo-
randi, & quiescendi; loquendi, & ta-
cendi; dandi, & accipiendi; & in o-
mnibus debitas circumstantias ob-
seruare.

V. Ordinare cogitationes, ne ex-
tra Deum vagentur. Affectus mentis,
ne nimis in creaturis occupentur;
voluntates, ne à Deo separentur: in-
tentiones, ne impuritati misceantur.

130 DE VIRT. PRVDENT.

Et suspiciones ac iudicia in meliorem partem conuertere, & verba ac facta in bonum finem dirigere.

VI. Inter Creatorem ac creaturam discrimen statuere, & illum propter seipsum diligendum esse cognoscere. Hanc verò aut propter Deum diligendam, aut si nos à dilectione eius diuellat, ex toto contemnendam iudicare.

Ricard.
ad Psal.
143.

VII. Vel tandem, secundum Ricardum victorinum, *actiones discretionis sunt*: I. Iudicatio, quæ cuncta in iudicium adducit, & segregans bona à malis, per illicita nos effluere non permittit. 2. Deliberatio, quæ nihil inconsultè agit, & nos à superuacuis restringit. 3. Dispositio, quæ cuncta ordinatè operatur, & nihil confusum relinquit. 4. Dispensatio, quæ superuenienti occasione cedit, & humanæ infirmitati condescendit. 5. Moderatio, quæ modum custodit in omnibus. & mensuram non excedit. De his quinque discretionis partibus interpretatur illud Dauidis: *Benedictus*

Ps. 143. 1.

Dominus Deus meus, qui docet manus meas

meas

meas ad præliū, & digitos meos ad bellum. Manus duæ, iustitia & misericordia sunt, quas Dominus ad præliū docet, cum aduersus omnē iniustitiā, & cordis duritiā nos instruit. Quinque autem digiti, sunt quinque actus discretionis, quos ad bellum erudit, cum per illos omne peccatum debellare nos facit. Dijudicatio est velut pollex; nam sicut pollex omnibus alijs positione respondet; sic dijudicatio alijs actibus materiam acceptandam vel respuēdam subministrat. Deliberatio est velut index, quæ quid faciendum sit, indicat & ostendit. Dispositio est velut medius digitus, qui in medio est, & altior est cæteris, & ita dispositio, quasi gubernatrix, omnia agenda disponit, ordinat, & moderatur. Dispensatio est velut medicus, qui infirmitati se accommodat, & quæ rectè disposita sunt, quia ex occasione emergente non rectè succedunt, prudenter mutat. Moderatio est, vt minimus digitus, seu auricularis: nam ille aures mentis ad-

obaudiendum mandatis purgat, quū
in omnibus, quæ agit, dignas mode-
rationis metas obseruat.

Postulatio discretionis. Domine
Iesu Christe, qui non vt homines, vi-
des in facie, sed vt Deus, intueris cor,
& opera nostra, discretionis sale cō-
dita, licet externa specie parua sint,
approbas, & hoc sale vacua, licet
magna videantur, vt vilia & inutilia
contēnis, intelligētias nostras spiri-
tu discretionis nobilita, vt vera à fal-
sis, & bona à malis discernēdo, in o-
peribusque & desiderijs nostris mē-
suram virtutis tenendo, vita nostra
tibi placeat, & quotidie ad gloriam
tuam in melius proficiat. Amen.

De Docilitate. §. III.

Docilitas est applicatio mentis
solicita, frequens, & summissa
ad documenta maiorum, non
negligens ea propter ignauiam, nec cō-

D Thom: temens propter superbiam. Sic colli-
gatur ex Thoma Aquinate descriptio
3 ad 2. docilitatis, cui alia descriptio Cypr.
astipulatur, quæ docilem definit. Ait
enim